

MAGYAR LAP

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának
BUDAPEST VIII.

XIII. évfolyam, 214 (3660) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Veszélyben a hagyományos angol földközítengeri politika

A napokban az újságok azt a hírt hozták, hogy a szovjet érdeklődése mindjobban a Balkán felé fordul. A szovjet csapatok Bulgária megszállását most fogantatják. Ezzel kapcsolatban a lapok arról is hírt adnak, hogy a törökök aggodva tekintenek a jövő elé, mert a szovjet balkáni terjeszkedésében közvetve a szorosokra való szovjet igény bejelentését látják.

Nem egyszer fogta már el ideges aggodalom a törököket a mostani háború folyamán a szovjet balkáni törekvései miatt. Tamaszt-e valóban igényeket a Szovjet Törökországgal szemben, a jövő fogja megmutatni. Nehéz most belátni a diplomácia kulisszái mögé, azért nem tudjuk, vajon csak a szovjet balkáni közege okozza-e a törökök aggodalmát, vagy határozottabb kívánságok is közrejátszanak ebben. Azonban, ha ismerjük a történelmi Oroszország állandó történetét a meleg tengerek felé s hozzáveszünk azt, hogy ezt a törekvést nagy részben Oroszország földrajzi és gazdasági helyzete táplálta, akkor nagyon is indokoltnak kell tartanunk a török aggodalmakat, még akkor is, ha az egyik angol hetilap azt írja, hogy a Szovjet görög területen át akar kijutni a Földközi tengerre.

Szinte hihetetlenül tűnik fel előttünk, hogy az évszázados orosz törekvések akkor csituljanak el, amikor a megoldás szinte magától adódik a szovjet diplomácia számára. A huszadik századnak történelméből tanulságképpen domborodik ki előttünk, hogy Oroszország támogató minden olyan akciót, vagy diplomáciai csoportot, amelynek révén arra számíthatott, hogy egyedül urala lehet a Dardanelláknak, vagy legalább is olyan megállapodást köthet a törökökkel, hogy azok az orosz flottát kiengedik a Földközi-tengerre, de semmilyen más flottát nem engednek be a Fekete tengerre.

S hogy a Szovjet nem mondott le a cári Oroszország hatalmi törekvéseiről, már eléggé bebizonyította a most dúló háború. Molotov szovjet-orosz külügyi népbiztos 1941 februári berlini tárgyalásai leplezetlen öszinteséggel tárták fel a szovjet igényeket a Duna völgyére, a Balkánra és a tengerszorosokra. Nem hihető, hogy a szovjet hatalmának tudatában lemondjon erről a követeléséről, amikor látja, hogy az angolszász hatalmak nem tehetnek semmit sem igényei ellen.

Eppen a balkáni helyzettel meglepő fordulat előtt áll a hagyományos angol diplomácia. Évtizedeken keresztül gondosan őrködött Anglia, hogy egyetlen hatalom se tudja erőteljesen magához ragadni a vezetőserepet a Balkánon s különösen féltékenyen vigyázott, hogy az orosz meg ne jelenhessék valamiképpen a Földközi-tengeren. Az újabb korban pedig, amikor Mussolini Olaszországa a Földközi-tenger feletti vezető szerepét hangoztatta, Olaszország ellen lépett akcióbba. Ez érthető is. Egy diktáló nagy-

Arad és Nagyvárad térségében súlyos harcok folynak

Kolozsvár irányában újra megindult orosz támadást felfogtuk, ellentámadásaink folyamatban vannak. A Tatárháqó ellen intézett támadást visszavertük

A Magyar Távirati Iroda jelenti: 33. számú magyar hadijelentés. A honvéde-zérkar főnöke jelenti:

Arad és Nagyvárad térségében súlyos harcok folynak tulerejü orosz gépkocsizó és harckocsi alakulatokkal.

A harcok folyamán német zuhanó bombázók és magyar páncéltörő a legutolsó két nap alatt legalább hatvan ellenséges harckocsit lőttek ki. Vezetési készségével és elszántságával e harcok-ban kitűnt Heszlényi József altábornagy.

Kolozsvártól délre az ellenséges támadások az ellenség elszünetelték. Szeptember 22-én újra megindult az orosz támadás Kolozsvár irányában. A támadást felfogtuk, ellentámadásaink folyamatban vannak.

Ugyancsak jelentékeny erővel támadott az ellenség a Tatárháqó ellen is. A támadásokat sikerrel visszavertük. Az arcvonal többi részén csak alárendelt harci cselekmények voltak.

Az elmúlt héten igen erős angolszász és szovjet kötelékek számos támadást hajtottak végre a főváros és több vidéki város ellen. Vadászaink és a légvédelmi tüzérseg 57 ellenséges repülőgépet biztosan lelőtt. Ezek zöme négymotoros bombázó volt.

Jelentés a pénteki átrepülésről Bombázásokat és károkat sehonnan sem jelentettek

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Pénteken délelőtt kisebb ellenséges erők dél felől északi irányban átrepültek az ország légtérét. Bombázásokat és károkat sehonnan sem jelentettek.

Harcok a Szan folyónál

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Szanok és Krosno között a betörési helyen a harc csütörtökön az éjszakai órákig tartott. A szovjet csoportot,

amely Szanoktól délkeletre átlépte a Szan folyót, ellenükéssel visszavetették a Szanon túlra. Egy másik helyen a német páncélosok simították ki a betörési helyet. Egy nagyobb szovjet kötelék, amely áttörte a német állásokat, elváltak és három oldalról átkarolva, teljesen felmorzsolták. Itt a németek 500 foglyot ejtettek és többszáz fegyvert zsákmányoltak. A szétugrasztott

hatalom a Földközi-tengeren súlyos csapást mérhet az angolszász hajózásra és Angliának Indiával való összeköttetésére is. Angliának eddig sikerült a Földközi-tengeren olyan helyzetet teremtenie, amely nem zavarta meg hatalmi köreit. Részben ez magyarázza meg az angol diplomácia állandó érdeklődését Törökország iránt is. A szorosok ügyében csak akkor volt engedékeny Anglia, ha bajba jutott.

Amikor Anglia rászorult Oroszországra, ígéreteket tett a szorosokra vonatkozóan. Az első világháborúban, amikor a nyugati hatalmaknak feltétlenül szükségük volt Oroszország támogatására a Buchanan-Sasanov egyezményben elismerte Oroszország igényét a tengerszorosokra. Azonban ebből nem lett semmi mert a cári Oroszország összeomlott és a szövetségesek bevonultak Konstantinápolyba. Törökországnak pedig le kellett rombolnia a Dardanellák katonai erőit-

ményeit s tűnie kellett bármilyen idegen hadihajók átvonulását. De ekkor még a Szovjetunió belső bajaival volt elfoglalva és tengerszorosok szabadságának egyik hátsó gondolata éppen az volt, hogy a francia-angol flotta ellenőrizni tudja a szovjet-török barátságot. Abban az időben a szovjet nem is volt veszedelemes a Földközi-tenger számára, teljesen visszavonult.

Azonban Angliát hamarosan újabb veszély fenyegette az új Olaszország részéről és ez a veszély sokkal nagyobbak látszott, mint az egykori cári törtetés a Földközi-tenger felé. A Berlin-Róma tengely ellen, amely aggodalmat keltett az angolokban, nyugati demokráciák Oroszországot is fel akarták használni a Földközi-tengeren. A montreuxi egyezmény már jelét mutatja ennek. Az egyezmény teljes egészében visszaállította Törökország felelősségét a Dardanellákra, csak arra kötelezte a török kormányt, hogy a

szovje lovasoktól most tisztogatják meg az erdőket.

A finn kormány szakított Japánnal

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: A finn kormány tegnap az új politikai helyzet következtében megszakította Japánnal fennálló diplomáciai és konzuli kapcsolatát.

Amsterdam. (MTI.) Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere a szeptember 21-iki sajtóértekezleten arra a kérdésre válaszolva, mi a véleménye a finn-szovjet fegyverszüneti feltételekről, mindössze annyit mondott, hogy nem volt alkalma még a szerződés beható tanulmányozására.

Amsterdam. (MTI.) A brit hírszolgálat jelentése szerint Pierrot belga emigráns miniszterelnök kormányával együtt visszatért Belgiumba.

Stockholm. (MTI.) A svéd kormány elhatározta, hogy ősi ülészakra hívja össze az országgyűlést. Az összehívás időpontját még nem állapították meg, de valószínű, hogy október 15-én kerül rá a sor.

Stockholm. (MTI.) Washingtoni jelentés szerint Earle Brother, az észak-amerikai kommunisták vezetője kijelentette, hogy a kommunisták támogatják Rooseveltt újráválasztását.

szorosokon szabad átjárást engedélyezzen bármely hajóhadnak, amely népszövetségi határozat alapján az esetleges szankciók végrehajtására át akar haladni. Ezzel a szakasszal a Párizs-London tengely biztosítani vélte magának a szovjet hajóhad támogatását is egy földközítengeri konfliktus esetén.

E vázlatos történelmi eszmefuttatásból is látszik, Anglia nem engedte meg a múltban, hogy bármely hatalom magához ragadja a vezetőserepet a Földközi-tengeren. Milyen szemmel nézhetik az angolszász diplomaták a szovjet hatalom erősödését a Balkánon és vele együtt természetesen a Földközi-tengeren is? Az események kényszerűsége miatt meg kell alkudniok a helyzettel s ez a megalkuvás veszélyezteti az angolszász diplomaták hagyományos balkáni és földközítengeri politikáit.

Dr VIRAG JEROMOS

Délnyugat-Erdélyben a magyar csapatok harcban állanak ellenséges támadó ékekkkel

A Székelyföldön a német kötelékek szétverték a szovjet csapatok támadásait

A német véderőparancsnokság közli: Délnyugat-Erdélyben a magyar csapatok harcban állanak ellenséges támadó ékekkkel. A Székelyföldön a német kötelékek szétverték a bolsevisták valamennyi támadását. Nyugat-Romániában a német csatarepülőkötelékek páncélos és gyalogos menetszlopokat támadtak. A német repülők bombákkal 23 páncélosot semmisítettek meg és sok járművet elpusztítottak.

Sanok és Krosno vidékén az ujonnan odavont bolsevista erőkkel tovább tartanak a súlyos elhárító harcok. A német ellentámadások a szovjet betörési helyek megtisztítását eredményezték. Varsóal az ellenség újabb átkelési kísérlete már a folyó szigeténél megheiusult. A németek itt több, mint 200 foglyot ejtettek. Mitautól délre a szovjet csapatok szívós ellenállásával szemben is újabb előrehaladást értek el a német támadó vállalkozások.

Lettországból és Észtországból hősiesen harcoló német csapatok a csata nyolcadik napján is szétverték a bolsevisták megkísérelt áttörési kísérleteit. Védelemben és ellentámadásban tegnap 103 ellenséges páncélosot sikerült kilőni vagy zsákmányolni. Észtország északi részében a németek megkezdtek észak felé mozdulataikat a Narva-szakaszon, ami a nélkül ment végbe, hogy az ellenség megzavarhatta volna.

Olaszországban megheiusult az angolszászok támadása

Olaszországban a hetek óta tartó rohamok az ellenség támadó erjének fokozása és jól felszerelt páncélos erők tömeges bevetése, valamint a nagy légitűrés mellett sem eredményezett mást, mint néhány felhasított és vérrel átitatott magaslatot. Az ötödik és nyolcadik amerikai hadsereg — a nagy veszteségek miatt — tegnap kénytelen volt az egész arcvonalon beszűntetni a támadást. Firenzétől északra a német csapatok magukhoz ragadták a kezdeményezést és betörték az angolszászok által vágott egyetlen rést. Az adriai arcvonalon, ahol a megsemmisített páncélos harcokcsik száma 106-ra emelkedett, a németek San Marino térségében új állásokban rendezkedtek be.

Nyugaton fokozódik a harcok hevesesége

Berlinből jelentik: (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli:

A nyugati hadszíntéren Aarnheim vidékén a német kötelékek folytatták támadásaikat az első hadosztály maradványainak megsemmisítésére. Niemwegentől északra felfogtuk az ellenséges támadást. Niemwegentől délre lassan előrehaladnak saját vállalkozásaink. Légierőnk Hollandiában az ellenséges partraszállási műveletek elleni harcban megsemmisített 38 ellenséges repülőgépet, köztük a légiúton szállított ellenséges csapatok ellátására bevetett 20 nehéz szállító gépet. Aachentől délre szétvertük az ellenség több támadását, amelyet páncélosokkal támogatott. A várostól dél-nyugatra folytatódott az ellenséges nyomás. Nancy vidékén több támadást szétvertünk. Luneville térségében ellensé-

ges előretöréseket elrekesztünk. A városért még tartanak a súlyos harcok. A Zoulogne-erőd védői napok óta a legsúlyosabb elhárító harcot vívják a nagy túlerőben levő ellenséges erőkkel. Calais vidékén tegnap az ellenség még fokozta támadásait a német messzehordó ütegek ellen. A nehéz bombázók támadásai egymást követték. A Lindenheim-üteget déli-

után 5 órától kezdve 600 nehézbombázógép támadta. A német ütegek mégis folytatták zavaró tüzüket és a becsések szerint az ellenséges bombázók 5 ezer bombát szórtak a városra. Lorient védői sikeres rohamcsapat-vállalkozásokat hajtottak végre. St. Nazaire védői több ellenséges támadást vertek vissza.

A szovjet a Duklai szoros irányában áttörésre igyekszik

A németek ellentámadásokat indítottak

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelentik: A szovjet támadásaival a Duklai-szoros irányában áttörésre igyekszik. Azzal magyarázzák német katonai körökben az a tény, hogy Sarnok és

Krosno harci szakasán új szovjet kötelékeket vontak össze. A harci térségnek ezen a részén új harcok lángoltak fel. A német csapatok ellentámadásokat indítottak s ezek jelenleg sikeresen folynak.

A Calais elleni támadás a legsúlyosabb méretet öltötte

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelentik: Dünkirchen erőd övezetében kölcsönösen heves tüzérségi tevékenységre került sor. A német védők ezenkívül több rohamcsapat-vállalkozást hajtottak végre, amelyekkel két kanadai üteget tettek harcképtelenné. A Calais elleni nagy támadás a legsúlyosabb méretet öltötte, amelyben az ellenség a tüzérségi tűz mellett több száz bombázó támadásával avatkozott be. A Gris-nez-fok német ütege eredményesen avatkozott be a harcokba. Az angolok nagy repülőerőkkel támadtak az üteg ellen, anélkül azonban,

hogy befolyásolni tudták volna annak a tevékenységét. Boulogneban tovább tartottak a kemény harcok. Bretagneban az északamerikai rohamcsapatok közelebb nyomultak St. Nazaire erődjéhez és megkezdtek a német vonalak lerohanását. Az ellenség támadásainak zöme már a német tüzérség zárótűzében összeomlott, a többi ellentámadásokkal vetették vissza. A németek sok rohamvállalkozásba kezdtek és a levegőbe repítették egy átkelőhidat. A Maas-Schelde-csatorna között megsemmisítettünk egy ellenséges hidat, amelyből az angolok északi irányból

Siralmas állapotok a megszállás alatti Olaszországban

Madrid. (MTI) A Német TI jelentik: A spanyol lapok napolyi tudósítói megállapítják, a szövetségesek megszállása alatt levő Olaszország olyan mélypontra jutott, hogy hiábavaló volna minden erőfeszítés a talpraállítására. A munkások és önálló iparosok nagy tömege volt kénytelen munka hiányában otthagyni foglalkozását. Ezek nagyrésze most fekete-

kereskedelemmel foglalkozik. Eltekintve a háborús pusztításoktól, Olaszország nem rendelkezik a szükséges nyersanyagokkal és villamosenergia forrásokkal ahhoz, hogy az újjáépítést megkezdhesse. Az országban nincs vas, acél, szén, cement. Ezen felül az ország kereskedelmi hajóparkja felére csökkent és az is idegen szolgálatban áll.

A Duklai hágó

A legutóbbi német hadijelentésben többször szerepel, most már napok óta, a Krosno-Szanok közötti csata, amelyet az oroszok az elszánt német elhárító ellenlökésekkel szemben: újabb és újabb erők bevetésével tovább erősökölnek.

A Dukla-hágó az Északkeleti Kárpátok ősi magyar-lengyel kapcsolatainak volt a keresztútja. A Kárpátok itt Sáros vármegyének legszakibb vidékén ugyanis horpadást mutatnak és a Kárpátok főgerince egyáltalán e vidéken a legalacsonyabb, a hegycsúcsok nem emelkednek 100 méterig és a duklai horpadás tengerszintől magassága alig 502 méter.

Történelmünkben mindig nagy szerepet játszott a Kárpátok e legkényelmesebb északi átjárója, ami századokon keresztül a békés lengyel-magyar világnak volt az országútja, majd ugyanitt jött be Magyarországba a Ondava és a Ladomerka völgyén keresztül 1849-ben az orosz csapatok legnagyobb része. Az első világná-

boruba is a duklai horpadás aránylag alacsony hegyvonulatai között törtek be először az oroszok, amikor a zempleni-megyei Homonnáig jutottak el. Hősi harcok rendíthetetlen helytállásán megtört azonban a cári hadsereg s ma is mindannyiszor emlékeztetnek azokra a csapatokra és hadvezérekre, akik itt megvédelmezték a Hazát.

A SZOVJET MEGTILTOTTA FINN-ORSZÁGBAN A DIPLOMÁCIAI TELEFONBESZÉLGETÉST

Stockholm. (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: Az a szovjet intézkedés, amellyel megtiltották, hogy a Helsinkiben működő semleges diplomaták rejtjeles táviratokat küldjenek és országukkal távbeszélőbeszélgetést folytassanak, élénken foglalkoztatja a svéd sajtót. Megállapítják, hogy ez az intézkedés egyedül álló a diplomácia történetében és mélyreható beavatkozást je-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Irta az élet.
BELVAROSI: Te vagy a dal.
CASINO: Pillangókisasszony szerelme.
KORONA: Mindenki gyanus.

megkísérelték segítséget nyújtani a Dél-hollandiában levegőből földre szállított és bekerített brit hadosztálynak. A hollandiai harci térségben Aarnheim és Niemwegen vidékét a német csapatok fokozott támadásai következtében az első brit hadosztály helyzete még világosabbá lett. Néhány büntetésállást eltekintve, megszűnt a birtok szervezett ellenállása. Aarnheimtől délre mintegy ezer ejtőernyőst dobtak le a britek, hogy segítséget nyújtsanak körülzárt erőknek. Ezeknek a rohamcsapatoknak elhárítására Niemwegennél felrobbantották az országúti hidat, a vasúti hidat egész nap kemény harc folyt. A német fogságba esett britek száma itt már meghaladta a négyezret. Német vadászok és légvédelmi tüzekek az angolok erősítésére érkező repülőgépek közül lelőttek 12 darab megrakott négymotoros Lancaster gépet és 20 darab kétmotoros Douglas gépet. Előttek ezenkívül sok vitorlázó és repülőgépet, amelyeken élelmiszert, lőszert és kötszert szállítottak. Egyes vitorlások a találatok következtében a földre zuhantak és rakományukkal együtt német kézre kerültek.

Német közlés a V. 1-ről

Berlinből jelentik: (MTI) Illetékes német helyen közlik tájékoztatásul:

Berlini katonai körök azt a tény, hogy hivatalos hadijelentésben nem tesznek említést a májusban Dél-Angliának és Nagy-Londonnak a német megtörő fegyverrel való lövetéséről, azzal magyarázzák, hogy a legutóbbi időben mennyiségileg nyilvánvalóan nem lőnek ki annyi lövedéket, mint a megelőző hetekben.

Moszkva a Földközi-tengerhez Görögországon át akar kijutni

Genf. (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: Miután Románia és Bulgária a Szovjetunió védnöksége alá került, felvetődik az a kérdés, — írja az egyik angol politikai hetilap — hogy a Szovjet még milyen újabb terveket kíván megvalósítani a Balkán-félszigeten? Szovjet bizottság működik már jó ideje a görög ellenállási mozgalomnál. A görög emigráns kormány Napoly közelébenette székhelyét és diplomáciai küldöttséget küldött Moszkvába. A görög küldöttségnek feladata annak kiderítése, hogy a Szovjetunió mennyi önállóságot ad Görögországnak. Nem titok, hogy a Szovjetunió görög területen át akar kijutni a Földközi-tengerhez.

A BELGA RÉGENS LETETTE AZ ESKÜT

Stockholmból jelentik: Brüsszelből jelentik: Károly herceg, akit a belga parlament szerdán régenssé választott, esztörtökön tette le az esküt. A választáson 264 szavazat közül 217-et kapott. (MTI)

Helyzetkép a harctérről

A három főharctérnek csaknem minden szakaszán erős harcok tevékenység folyik. A Német Távirati Iroda katonai tudósítója az arcvonalak helyzetével foglalkozva megállapítja, hogy nyugaton a harcok súlypontja most a rajnai átjárókra esik, a Nienwegen és Arnhem közötti területre. Keleten a helyzetet az jellemzi, hogy a német hadvezetőség Finnországnak a háborúból való kiválásához alkalmazta a helyzetet.

Nyugaton az avranchei áttörés után a német hadvezetőség sok csábító lehetőség elejtésével úgy döntött, hogy a súlypontot az akkor még harcoktól távolos Hollandiában keresi. Ebben szerepet játszott a német hadvezetőségnek az az alapvető elve, hogy minden hadműveletnek erős jobbszárnyra van szüksége a nyugati hadszíntéren. Érthető, hogy az ellenfél szintén jelentőségeit tulajdonított ennek a szárnyának, ahol nagy erővel kísérelt meg most partra szállást, nyilván abban a reményben, hogy új helyzetet teremthet az arcvonal állásában. Az első csapatok odaszállítása óta több mint 120 óra telt el, de az ellenségnek eddig mindössze annyit sikerült elérni, hogy keskeny övezetek teremtett a perfeldi hídfő és az enthoeni harctér szárnya között. A niemwegeni akció azonban már nem járt sikerrel. Ehhez járult az arheimi földrezállás balsikere, ahol az ellenség érzékeny veszteségeket szenvedett. Az egész brit hadosztályt katlanba zárták és szűk térre szorították össze. Az erősítési kísérletek csak szaporították a britek amugy is nagy veszteségeit. A német vadászok és a légvédelmi tüzérség közben sok brit nehézbombázót és szállítógépet semmisített meg, nem is beszélve a számtalan vitorlázó és siklórepülőgépről. A nyugati harctér egyéb eseményei mellett egyelőre háttérbe szorulnak. Az ellenség átkaroló kísérletei Aachen irányában Geilenkircheneben keresztül és Stolberg körzetében meghiúsult. Bár ellenséges erők eljutottak Aachentől nyugatra, a várost magát a németek biztosan kezükben tartják. A Metzről a svájci határig terjedő arcvonal rövidesen nagyobb jelentőséghez jut. Az amerikaiak a most már össze-függő német arcvonal ellen szakadatlanul új hadianyag és erősítések bevetésével szándékoznak előretörni, úgyhogy egy nagyobb akció kezdete ezen a helyen már rövidesen várható.

Olaszországban az ellenség általános offenzívája hirtelen ellanyhult. Az ellenség a mérhetetlenül nagy nehézségű hadianyag és katonaság bevetésével csak kevés eredményt ért el és a Po medencébe való szándékolt betörés elmaradt. Augusztus 26 óta az ellenség 661 páncélos veszített a Rimini felé irányuló áttörés kísérletében, ami végül is sikertelen maradt.

A keleti arcvonalon most már kirajzolódnak a német mozdulatok céljai Észtország területén. Az utóbbi hónapokban nem volt másról szó, mint a finn fegyvertárs biztosításáról a déli szárnyon való fenyegetés ellen. Mint-hogy a finnek megadták magukat, a német hadvezetőségnek ez a feladata megszűnik és az északon levő csapatok visszavonásával a német hadsereg teher-viselése lényegesen csökken. Ezzel új helyzet adódik a Baltikumban folyó harcok számára. A német hadvezetőség ezeket a hadmozdulatokat tervszerűen

hajtotta végre anélkül, hogy az ellenség megzavarhatta volna. A szovjetnek az a szándéka, hogy Walknál átvágja a német arcvonalat, ezzel meghiúsult. Lettorszában már megértették a német erők összevonása. Krosno és Sarnok térségében, valamint Varsónál

újabb szovjet támadásokra lehet számítani.

A péntek esti német hadijelentés közli, hogy Dél-nyugat-Erdélyben a magyar csapatok harcban állnak ellenséges támadókkal a Szó csiyoldón pedig német kötelékek meghiúsították a szovjet csapatok valamennyi támadását.

Alexander tábornok még az ősz beköszönte előtt ki akarja kényszeríteni a döntést

Berlin. (MTL.) Illetékes német helyről közlik tájékoztatásul: A birodalmi főváros katonai körében a jelenleg Olaszországban, az adriai parton tomboló súlyos csatával kapcsolatban arról értesülnek, hogy Alexander tábornok, a brit főparancsnok itt még az ősz beköszönte előtt akarja kikényszeríteni a német arcvonal áttörését. Mind-ezideig azonban valamennyi kísérlete hadműveleti tekintetben hajótörést szenvedett. Tovább kell folytatnia frontális támadásait, ami a legsúlyosabb vér- és anyagvesztéseket okozza a csapatoknak.

Nem tartóztatták le a dán királyt

Kopenhága. (NST.) A dán rádió csü-törtökön hivatalos közleményben teljes határozottsággal cáfolja azt a hírt, mely szerint X. Keresztély király nem lenne szabadlábos. Felelőtlen körök újból azt a hírt terjesztették, hogy a

dán királyt letartóztatták — mondja a közlemény, majd így folytatja: A hír nem felel meg a valóságnak, a király továbbra is amalienborgi kastélyában tartózkodik, a dán rendőrség eddigi védelme alatt.

A finn kormány internáltatja a németeket és magyarokat

Helsinki. (NST.) A finn kormány elhatározta az országban élő összes németek és magyarok internálását. A német

és magyar állampolgárok pénteken délután 11 óráig jelentkezni kötelesek a helyi rendőrhatalóságoknál.

Japán szóvivő a béketapogatózásokról szóló álhírekről

Tokió. (MTL.) A Német TI jelenti: A japán kormány szóvivője a sajtó képviselői előtt nyilatkozott azokról a híresztelésekről, amelyek szerint Japán és Németország béketapogatózásokra tettek. Az ellenséges forrásból származó híresztelések szerint a japánok a Szovjetunióval, Németország pedig semleges hatalmak közvetítésével Angliánál és az Egyesült Államoknál tett volna ilyen irányú lépéseket. A szóvivő megállapította, hogy ezek a híresztelések annyira

képtelenek, hogy komolyan foglalkozni velük nem is érdemes. Az a hírforrás, amelyre az ellenséges propaganda hivatkozik, a legnagyobb mértékben megbízhatatlan, azonfelül minden ilyen természetű híresztelés teljesen légből kapott. Az ilyen híresztelések az ellenségnek azt a szándékát mutatják, hogy Japán és Németországot elidegenítsék egymástól. Hasonló kísérleteket még gyakran megfognak kísérlni, de azok nem vezetnek eredményre.

Megérkezett Helsinkibe a szovjet-bizottság első csoportja

Stockholm. (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: Helsinkibe tegnap délután megérkezett a szovjet bizottság első csoportja, amely 11 tagból áll. A szovjet bizottság egész létszáma mintegy 100 főnyi lesz.

Stockholm. (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: Tegnap délelőtt még nem vonultak be Turkuba a szovjet csapatok. A fegyverszüneti feltételek feljogosítják az oroszokat, hogy Turkut mint kikötővárost ellenőrizzék. Az orosz csapatok érkezését már tegnapra várták.

Stockholm. (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: A svéd közvélemény élénken érdeklődik a finnországi porkkalai terület kiürítése. Ezt a területet főként svéd parasztlakják, akiknek ősei már 12 évezred óta laknak ugyanezen a helyen. Most ezeknek a svéd parasztlaknak szembe kell néznie az ismeretlen új sorsral és tíz nap alatt el kell hagyniuk otthonukat. Ennek a viszonylag nagy területnek kiürítésére nagyon rövid idő a tíz nap és a kiürítés folytán

sújtottak most kétségbeesetten minden eszközzel megkísérlik a természet megmentésének legalább egy részét.

Stockholm. (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: A svéd lapok helsinki-i tudósítói beszámolnak arról, hogy a fegyverszüneti feltételek közlése óta Helsinkiben és az egész Finnországban a hangulat igen nyomott és a remény-

A közüzemeknek erősen takarékoskodni kell a szénkészlettel

Nagyvárad, szeptember 23. A közüzemek igazgatósága a polgármester elnöklésével ülést tartott. Az igazgatóság tárgyalta az energiakorlátozással kapcsolatban korábban kiadott rendeletet, amelyet arra való tekintettel bocsájtott ki a polgármester, hogy a közüzemeknek fűtőanyag-gazdálkodásuk hosszabb időre nincs biztosítva.

telen lemondás egy neme uralkodik. A szociáldemokrata Morgens Tidningen azt írja, hogy a svédek szorongó érzés fogja el a helyzet láttán és bizonyos mértékig szegények magukat, mert Finnországnak váltig azt tanácsolták, hogy kössenek békét mindenáron. Könnyű ilyen tanácsokat adni, mert nem kerül semmi be. Finnországban rámutatnak arra, hogy az angol sajtóvélemények keserű csalódást okoznak és esodálkozást keltettek. Az angolok annál idején azt hangoztatták, a Finnországnak felajánlott feltételek enyhék, most pedig azt mondják, hogy a fegyverszüneti feltételek azonosak azokkal, amelyeket tavasszal ajánlottak fel. Ha Angliában így gondolkoznak, akkor ez azt mutatja, mennyire eltértek a hagyományoktól és a kis népek védelmének gondolatától, amit a brit politika annyira hangoztatott.

Német siker nyugaton

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti: A nyugati arcvonalon a legjelentősebb esemény az Aarnheim környékén elért német siker. Ezzel megakadályozták azt is, hogy az angol-amerikaiak az Aarnheim és Niemwegen közötti keskeny területüket kiszélesítsék. Eközben főként Stollberg felé fejlődött ki erős és mindkét félre veszteséges küzdelem. Nancy körzetében a német csapatok visszafoglalták Chateau Blin városát. Az ellenség hiába igyekezett más oldalon való áttöréssel visszazerezni a várost, az áttörési kísérleteket visszaverték és az ellenségnek nagy veszteségeket okoztak. A többi szakaszon a harcok nem érték el az előző napok méreteit.

Az ellenség légiereje tegnap nyugat-németországi területek ellen intézett terror-támadásokat, amelyek károkat okoztak, különösen Mannheimban, Ludwigshafenban, Koblenzben és Meinsban.

A gazdák teljesítsék beszolgáltatási kötelezettségüket

A háborús időkben nagyfontosságú a hadrakelt sereg és a polgári lakosság ellátásának biztosítása. Az élelmiszeri feladatok megoldása nemcsak az ország belső ellenálló képességét erősíti, hanem igen nagy befolyása van a harcok kimenetelére is. A közellátási miniszter éppen ezért felhívja a gazdákat, hogy beszolgáltatási kötelezettségüket a mostani viszonyok között is a legnagyobb lelkiismeretességgel teljesítsék, mert az átvételre kerülő terményekre az országnak feltétlenül szüksége van. Tekintettel az egyre növekvő ellenséges behatásokra, a közellátási miniszter a kereskedőket is felhívja arra, hogy a gazdákot a készleteket haladéktalanul vásárolják fel.

Hirdessen
a Magyar Lapokban

Megkezdődik Nagyváradon a zsidóüzletek áru és anyagkészletének értékesítése

A m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy Nagyvárad thj. város területén az 50.500—1944. K. K. M. és az 58.900—1944. K. K. M. számú rendelettel lezárt s az alábbi szakmai csoportosításban felsorolt volt zsidó üzletekben (üzemekben) lévő áru- és anyagkészletek, valamint berendezési és felszerelési tárgyak értékesítés, illetőleg hasznosítás céljából szakmabeli kereskedőknek eladatnak.

Felhívja ennél fogva azokat a kereskedőket, akik ezekből venni szándékoznak, hogy ebbeli szakmai csoportosításban felsorolt volt zsidó üzletekben (üzemekben) lévő áru- és anyagkészletek, valamint berendezési és felszerelési tárgyak értékesítés, illetőleg hasznosítás céljából szakmabeli kereskedőknek eladatnak.

A bejelentésben fel kell tüntetni, hogy a bejelentő, kinek az üzletében (üzemben) lévő ingóságokat szándékozik megvenni. Az értékesítésre kerülő üzletben (üzemben) lévő áru- és anyagkészlet eladása egyszerre történik. Ha tehát az üzletben (üzemben) lévő áru- és anyagkészletre, valamint berendezési és felszerelési tárgyakra csak egy vevő jelentkezik, úgy annak az egész áru- és anyagkészletet át kell venni. Ha több vevő van, azok egymásközt megegyezhetnek az átvétel tekintetében, úgy hogy az üzlet áru- és anyagkészletét, esetleg berendezési és felszerelési tárgyait is, mint egészet veszik meg és azt — megállapodásuknak megfelelően — egymás között felosztják.

Az üzletekben (üzemekben) lévő áru- és anyagkészlet, berendezési és felszerelési tárgyak értékesítése készpénzfizetés mellett történik.

Méltánylást érdemlő esetekben csak az alábbi felsorolt igényjogosultak — feltéve, hogy szakmabeli kereskedők — engedélyt nyerhetnek arra, hogy az eladásra kerülő áru- és anyagkészletet vagy annak egy részét készpénzfizetés helyett bizományi értékesítésre vehessék át. —

IGÉNYJOGOSULTAK

a) a jelenlegi háboruban hősi halált halt személyek családtagjai,

b) a jelenlegi háború hadirokkantjai, valamint az 1914—18. évi háború legalább 50 százalékos hadirokkantjai,

c) a jelenlegi háborúban arcvonalbeli szolgálatot teljesítő vagy teljesített személyek,

d) az a személy, akinek üzleti (üzemi) áru- és anyagkészlete légitámadás következtében teljesen vagy nagyobb részben megsemmisült.

Az ilyenirányú kérvényt a pénzügyigazgatóság VIII. ügyosztályánál (Lukács György-utca 7.) kell benyújtani és a kérvényhez az igényjogosultságot igazoló iratokat csatolni kell.

Felhívja a m. kir. pénzügyigazgatóság az érdekelteket, hogy az erre vonatkozó hirdményeket állandóan kísérik figyelemmel, mert az értékesítésre kerülő üzletek (üzemek) névsorát folytatódólagosan fogja közölni.

Az értékesítésre kerülő üzletek névsora jövőben a m. kir. pénzügyigazgatóságnál (Rákóczi-ut 35, Lukács György-u. 7.), a városházán, a Kereskedelmi és Iparkamaránál, a Kereskedelmi Csarnokban, a Baross Szövetségnél, az Ipartestületnél és a Nemzeti Munkaközpontról lesz kifüggesztve.

Adler István illatszert, nődivat Rákóczi ut 5.

Alkalmi bizományi butor eladás (Relsz Lajos) Rákóczi ut 20.

Adler János vegyeskereskedő, Bajza utca 6.

„Atlantic“ özv. Diósi Sándorné papírszák kereskedő.

Braun Zoltán harisnyakerskedő, Szent János utca 4.

Balogh Árpád műszaki cikkek, Nagy Sándor utca 6.

Blatter József bőrkereskedő Arany János utca 1.

Borgos József könyvkereskedő Rákóczi ut 4.

Balázs Miklós élelmiszer, fűszer és csemege Gróf Teleki Pál utca 4.

Friedmann Májor üveg és porcellán kereskedő Hlatky Endre utca 21.

Adler Miklós butorkereskedő Rákóczi ut 15-20.

Ábrahám Mendelné szatócs Zárda u. 2.

Altmann Béláné illatszertkereskedő gr. Teleki Pál utca 12.

Dénes Adolf fodrászati cikkek kereskedése Könyves Kálmán u. 13.

Blattner István bőrkereskedő, cipész-kellékek Mikszáth Kálmán u. 37.

Friedmann Andor rövidáru kereskedő, Hlatky Endre utca 23.

Berger Ármán fűszer és gyarmatáru kereskedő.

„Dante“ könyvkereskedés Gr. Teleki Pál utca 30.

Hauer Ernő látszerész Szacsay u. 17.

Komlós Aladár üveg és porcellán kereskedő Hlatky Endre u. 13.

„Angyal“ drogéria, Löwenstein, Rákóczi ut 1.

Binéth Sámuel szatócs Ghillányi ut 63.

Berger Adolf faedénykereskedő Kapisztrán tér 26.

Berkovits Jónás festékkereskedő Sánc utca 11.

Berger Ignác gyarmatáru kereskedő Szabadság utca 11.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Eleyer Adolf rövidáru kereskedő Sas-épület 15.

Deutsch Ernő bőrkereskedő Mátyás király ut 64.

Freimann Ernőné technikai cikk kereskedő Szent László tér 5.

Fórum Löwy testvérek könyv, papír, Szécsenyi tér 8.

Winkler Ede porcellánkereskedő Fábrián Lajos utca 9.

Berger Jakab háztartási cikk kereskedő Zárda utca 2.

Berger Józsefné vegyeskereskedő Liszt Ferenc utca 63.

Fried Ignác rövidáru kereskedő, Hlatky Endre utca 23.

„Beton“ Spitzer E. méz- és cement kereskedő, Mussolini tér 24—28.

Benedek I. Ferenc illatszertár Kosuth Lajos utca 10.

Balogh Béla rövidárukereskedő Jókai Mór utca 3.

Friedmann Dezsőné bőr- és cipész-kellék Mátyás király ut 117.

Faragó Béla kotta- és könyvkereskedő Tichy nyomda utca 8.

Hoffmann Mórné kerékpárkereskedő Szent László-tér 10.

Braun Ignác vegyeskereskedő Lilliom-utca 5.

Bein Olga szatócs Ghillányi-ut 59.

Bajor és Hönig fakereskedő Gaal Mózes utca 6.

Barna Ármán vaskereskedés Rákóczi ut 10.

Branstein Péter szatócs Gyár utca 2.

Benedek József illatszertár Sas épület 17.

Dávidovits József gyümölcskereskedő Zárda utca 2.

Feldheim Sámuelné rövidárukereskedő, Mussolini-tér 1.

Frank Jenőné cipőkereskedő Rákóczi-ut 22.

Helpy Andor papírnagykereskedő — Nagy Sándor utca 3.

Rajz Andor műszaki cikk kereskedő, Alapi utca 2.

Nagyvárad, 1944. évi szeptember hó 23.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lapkihordókat, lapárúsokat

10 fizetéssel felvesszünk.

Jelentkezni lehet a

MAGYAR LAPOK

kiadóhivatalában.

nál a hatóság kell kérni, amely az illető köztisztviselő, vagy állami alkalmazott illetményeit veseli. Az állami alkalmazott, illetőleg családja részére a felvevő területen a hatóság által kitöltött lakás használatáért megállapított térítés ugyancsak azt a közületet terheli, amely az alkalmazott illetményeit folyósítja. Ezt a térítést a közlegelőlezi.

A MAGÁNALKALMAZOTTAK ÜGYE

Az eddigi intézkedések csak a köztisztviselőkre és állami alkalmazottakra vonatkoznak, illetékes helyen azonban azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a különlési segély ezélesebb körben való rendszerezéséről tárgyalások vannak folyamatban.

Magánkezdeményezések azonban már eddig is több helyen történtek, hogy a két háztartás vezetése ne rendítse meg a családok anyagi biztonságát.

Felhívás az iparosainkhoz!

Felhívjuk iparosaink figyelmét az Árkormánybiztos ur 35215—1944. sz. rendeletére, amely kimondja, hogy az időbért fizető feldolgozó iparos a termelő munkabér címén átvételében állítandó összeget maga álalpítja meg, köteles azonban külön-külön elszámolást vezetni az általa tényleg kifizetett, valamint az önköltség megállapításánál számításba vett munkabérekéről s naptári évnegyedenként a két elszámolás egyeztetésével köteles ellenőrizni azt, hogy az önköltség megállapításánál számításba vett munkabérek összege az általa tényleg kifizetett munkabérek összegét nem haladja-e meg? — Amennyiben az önköltség kiszámításánál számításba vett munkabér az egyeztetés szerint a tényleg kifizetett munkabért meghaladja, a különbözetet április, július, október, illetőleg január hó 15. napjáig kell befizetni a 150.823 számú Közellátási Miniszterium Tartaék Letéti számla Budapest elnevezésű postatakarékpénztári csekkszámlára és egyidejűleg a M. Kir. Közellátási Hivatalt értesíteni kell.

Felhívás a cipésziparosokhoz. Felhívjuk mindazon cipésziparosok figyelmét, hogy aki még a beadott tagkönyvét nem vette át, úgy kérjük a szakosztály irodájában minél előbb átvenni. Egyben tekintettel a mai helyzetre, a tagok részére délután is tartunk hivatalos órát 4—6 óra között. Elnökség.

Rádióműsort akar? Vegyen

Rádióéletet, Délibábot

Kapható a **MAGYAR LAPOK** arusainál

Bizonytalan időre elnapolták a képviselőházat

Tasnádi Nagy András elnök bejelentése a letartóztatott képviselők ügyében

Mint ismeretes, a képviselőház esütörtökön ülést tartott, melyen elhangzott vitéz Lakatos miniszterelnök nagyszabású beszéde.

A miniszterelnök beszédét tegnapi számunkban teljes terjedelmében közöltük, itt most közöljük az ülés többi részéről, a megnyitásról és az ülés folytatásáról szóló tudósítást.

Tasnádi Nagy András elnök 5 óra után néhány perccel nyitotta meg a képviselőház ülését. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg Wálder Gyula, báró Szentkereszthy Béla, vitéz Miskóczy Hugó és Paál Árpád képviselők elhunytáról és javaslatára emléküket megörökítették az ülés jegyzőkönyvében. Közölte ezután, hogy Maglione híborosnak, a pápa államtitkárának elhunyt alkalmából részvététáviratot intézett Angelo Rotta apostoli nunciushoz, aki azért táviratban fejezte ki köszönetét. A jegyző felolvasta a nunciusz táviratát, majd a képviselőház utólagosan jóváhagyta az elnöknek azt az intézkedését, hogy a háborús helyzettel kapcsolatban mindennaposá vált délelőtti légiriasztásokra való tekintettel az ülést délutánra hívta össze.

Tasnádi Nagy András elnök ezután a törvényhozásnak a kényszerintézkedések által érintett tagjaira vonatkozólag a következő enunciaciót tette:

— Ismeretes a t. Ház előtt, hogy a Ház tagja közül többen, mentelmi joguknak előzetes felfüggesztése nélkül, még hónapokkal ezelőtt letartóztatásba kerültek. Több oldalról felvetett kérdésre bejelentem a tisztelt Háznak, hogy erre a tényre már az előző kormány bemutatkozása előtt felhívtam az akkori kormányelnök úr figyelmét és kértem őt, tegye meg a szükséges lépéseket, hogy a Háznak ezek a tagjai ne legyenek az irányadó szabályok megtartásával az illetékes hatóságok vagy bíróságok elé utaltassanak. Az akkori miniszterelnök úrtól a kérelemre levelet kaptam, amely szerint „a kormány mindent el fog követni aziránt, hogy a törvényhozásnak a kényszerintézkedések által érintett tagjai ügyét mihamarabb a magyar hatóságok, illetve bíróságok elé utalja.”

— Minthogy a Sztójay-kormány időközben lemondott, most az új kormány megalakulása után a kormány elnökénél az intervenciót megismétltem.

A Ház a bejelentést tudomásul vette. Több kisebb elnöki bejelentés után a Sztójay-kormány felmentését és a Lakatos-kormány kinevezését jelentette, majd a jegyző felolvasta vitéz Lakatos Géza miniszterelnök erre vonatkozó átiratát.

Az elnöki bejelentések közben Putnoki Mórác háznagy vezetésével belépett az ülésterembe vitéz Lakatos Géza miniszterelnök és az új kormány tagjai. Miután elfoglalták helyüket a

vörös bársonyszékekben. Tasnádi Nagy András elnök enunciaciót:

— A miniszterelnök úr kíván szólni.

Vitéz Lakatos Géza miniszterelnök bejelentette, hogy legfelsőbb kormányzói kézirat érkezett és kérte annak kihirdetését.

Az elnök felbontotta a kormányzói kéziratot, amelyet a jegyző olvasott fel.

— Magyarország országgyűlésének kormányzói üdvözlőmet! — hangzik a legfelsőbb kézirat. — Tisztelt Országgyűlés! Vitéz Sztójay Dömét saját kérelmére magyar királyi miniszterelnöki állásától felmentettem és magyar királyi miniszterelnökké vitéz Lakatos Gézát kineveztem. Kelt Budapesten, 1944. évi augusztus hó 29. napján. Horthy e. k. vitéz Lakatos Géza e. k.

A legfelsőbb kézirat felolvasását a képviselőház tagjai állva hallgatták végig. Miután tudomásul vették, hasonló eljárás céljából a kéziratot a felsőházhoz tették át.

Ezután vitéz Lakatos Géza miniszterelnök emelkedett szólásra.

A miniszterelnök beszédét, melyet már tegnapi számunkban közöltünk, a Ház nagy tapsal és éljenzéssel fogadta. Az elnök szünetet rendelt el.

Szünet után az elnök napirendi indítványt tett: javasolta, hogy a képviselőház bizonytalan időre napolja el üléseit. Az elnök napirendi indítványával szemben ellenindítványt nyújtottak be, amelyet szóval is megindokoltak. A fel-

szólalások után a képviselőház az elnök napirendi javaslatát fogadta el.

A képviselőház ülése után volt a felsőház ülése, melyen Lakatos miniszterelnök ugyanazt a beszédet mondta el, mint a képviselőházban. A beszéd elhangzása után a felsőház szintén elnapolta üléseit bizonytalan időre.

Tíz napig tartott a vörös cseh uralom Liptó vidékén

Meghiusult a középszlovákiai cseh katonai puccs

Pozsonyból jelentik: A középszlovákiai Liptó vidékén volt szlovák katonai körök a partizánok vezetésével együttműködve hosszú időn át puccsot készítettek elő, hogy vörös csehszlovák köztársaságot létesítsenek. A letört felkelés igazi hátterét most Rózsahegy felszabadítása után, ahol a puccsisták központja volt, az ottani Transky Slovak című lap világítja meg.

A lap arról számol be, hogy a rózsahegy szlovák helyőrségben Milos Vesel volt szlovák tüzérornagy a partizánokkal együttműködve tette meg a puccs katonai előkészületeit. Vesel, aki akkor a rózsahegy helyőrség parancsnoka volt, a felkelés napján a partizánok oldalára állt. A polgári közigazgatást a felkelők azonnal megalakult kerületi és helyi bizottságai vették volna át. A liptószentmiklósi helyőrséget, amely hű maradt a kormányhoz, lefegyverezték és mindazokat a tisztakat, akik nem akarták megszegni a Tisóra és a szlovák köztársaságra tett esküjüket, letartóztatták és egy

Bodický nevű ezredesnek kellett volna átvennie a főparancsnokságot Liptószentmiklóson.

A középszlovákiai lakosság igen hűvösen fogadta a felkelőmozgalmat, „Tíz napig tartott a vörös cseh köztársaság uralma Liptó vidékén. Ez a tíz nap azonban örökre figyelmeztető jel maradt. Az árulók az ottani nyugodt életet káosszá változtatták, állami és magántulajdont pusztítottak és ártatlan életet oltottak ki, amit sohasem lehet elfelejteni”. A lap ezután így folytatja: „A fegyverezett német csapatok a rendet és nyugalmat ismét helyreállították vidékünkön és azt tesszük, hogy rövid idő alatt az egész Szlovákia ismét bekapcsolódik az építőmunkába”.

Dr. Fráter Pál és dr. Gergely Ferenc vármegyei tb. tiszti főügyészek

Bihar vármegye főispánja dr. Fráter Pál és dr. Gergely Ferenc nagyváradi ügyvédet vármegyei tiszteletbeli tiszti főügyészekké nevezte ki.

Dr. Fráter Pál országgyűlési képviselő és a debreceni Ügyvéd Kamara elnöke volt a felszabadulás után jött vissza Nagyváradra, ahol azóta mint ügyvéd működik. Kinevezésével azt óhajtotta honorálni a főispán, hogy dr. Fráter Pál, aki régi bihari család le-

származottja, az ország egyik legnagyobb ügyvédi kamarájának elnökségéről mondott le, hogy Biharban telepedhessen le.

Dr. Gergely Ferencet, a nagykészlői jogászt, aki a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetségének helyi vezetője, a harcra teljesen felkészített kiváló szolgálatának és a vármegyének is tett nagy szolgálatainak elismeréséül nevezte ki a főispán.

Visszaérkezett Budapestről Nadányi alispán

Nagyvárad, szeptember 23. Dr. Barcsay Károly vármegyei főispán, tekintettel arra, hogy Nadányi alispánnak sürgős természetű ügyekben a fővárosba kellett utaznia, elhalasztotta tervezett budapesti utazását. Nadányi alispán ma vissza is érkezett Budapestről, ahol egyebek mellett fontos közellátási kérdésekben tárgyalta az illetékes tényezőkkal.

NYILTTÉR

Felszólított a Szörmenemesítő Ipari és Kereskedelmi r. t. Nagyvárad, Kolozsvári u. 11. sz. alatti üzem alkalmazottait, akik a szeptember 6-iki bombatámadás óta az üzemben nem jelentek meg, hogy ezen hirdetmény megjelenésétől számított 24 órán belül az üzemben jelentkezzenek, mert nem jelentkezés esetén törvényes következményeknek teszik ki magukat.

Igazgatóság.

Az ungvári papnevelő intézet nyolc végzett növendékét Dudás Miklós hajdudorogi püspök szentelte fel áldozópapokká.

Három házas felket és 23 hold földet hagyományozott a szatmári református egyházközségnek Jaczkó Gyula földbirtokos, egyházi és iskola célra.

MAGYAR JÁTEKSZIN

képes művészi hetilap
Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

Tíz kilométer hosszú csatorna az ember bőrében

Manapság nemcsak az öreg gazda izad versenyét éltecsébb cselédeivel és alkalmi munkásaival (míg fiaink a gránicon verekednek), de serdülő diákok, idősebb iparostanulók és növendéklányok is emberről emberre való, nehéz mezőgazdasági és földmunkában csorgatják veritéküket... Mindenki nekihevíltlen áll helyt távoli kedveseire is, az itthoniakért is. Népünk eme hősi önvédelmi harcában sokszorosan idősebb tehát a kitarító munkás testét bőven öntöző nedű, a veritek kérdése.

Kiválasztó mirigyekkel sűrűn tele van tüzdelve testünk kültakarója, a bőr. Fajtánk testfelületének minden négyzetcentiméterjére átlagban 100 izzadságmirigy esik. Piciny kivetető csövek, különösen tenyerünkön és talpunkon, ezinte egymást érik. Homlokunkon, arcunkon és orrunk bőrén is valóságos sokadalom alkotnak. A bőr felületre nyílnak, de lenyúlnak az izzadságcsövek. Egy-egy veritékmirigy kivetető csöve mindössze fél centiméternyi. De van belőle az emberen majdnem kétféle. Tehát ha kibogozzuk a kis gomolygásokat, kiegyenlítőnk s egymáshoz illesztjük, kb. 10 kilométeres csatorna képződne. Felszínre torkoló nyílások is piciny ugyan, szabadszemmel nem is látható, de ha összegeznénk belvilágukat, olyan nyílást kapnánk, mint egy öblös kávéscsészéé kerülete.

Elégé tekintélyes felületen folyik tehát testünk hőszabályozása. Nagy hőmérsékleten végzett nehéz testi munkában ezért tud szakadni rólunk az izzadság. Fenyegető veszély eziszorongató pillanatokban, a rémület perceiben pedig kis homlokunkra a hideg veritek. Különösen ideggyenge emberek izzadnak sokat. A székelyek „izzakonyak” hívják az ilyen alkatakat. De bőven izzadnak az elpuhult kővérek is. Ez náluk azonban egészséges, hőkiegyenlítő folyamat. Nem úgy, mint a pajzsmirigy túlzott működésében szenvedők, a Bacedowosok. Vagy a gümőkórosok s általában a lázasok időnkénti izzadása.

Érdekes magyarázatot hallunk a tenyer és talp veritékmirigyének bőségéről. Ez a mi ősi örökségünk. Az ősember féltőn mázskált. Ott szerezte élelmet. Később lakása is cölöpökön épült. Oda is fel kellett másznia, ha hazatért. Tenyere és talpa csak úgy tudott tapadni a fa kérgehez, vagy simára csúszkált felületéhez, ha azok nedvesek voltak az izzadságtól. Menekülés közben is a fa lombjai közé kapaszkodott fel. Ma már állókról és létrákról szedjük a gyümölcsöt. Háznakat is viszonylagosan szilárd talajra építjük. Fenyegető veszély elől, pl. iskolai feladás, se tudunk elmenekülni. Tenyerünk veriték-kiválasztó képzője se olyan tökéletes ma már, mint az ősidőkben. Ezért képi meg markát az alkalmi munkás, hogy ne csúszd meg kezében a villa nyele, vagy a kubikoló esakány. S ezért izzad a diák tenyere, ha felelére szólítják fel s történetesen nem tudott elkészülni.

Am a veritékmirigyek millióinak nemcsak hőmérséklet-szabályozó szerepe van. A kis, hőreagazott gomolygók épp olyan salaktisztítók, szennykiválasztók, akárcsak veséink. Vérünkbelől választják ki, szűrik le azt a mézszzerű anyagot, ami az anyagcsere során sejtjeinkben keletkezik. Hogy a fülös kenyhsőt kiválasztják, arról már volt szó. Ugyanezt teszik a káli és kén tartalmú sókkal is. Az izomműködés során keletkezett tejsavat és a fehérje hasz-

nálhatatlan bomlástermékét, a húgyantit is segítenek kűtűszőbőlni. Ha utóbbi feleszaporodik a vérben, súlyos mérgezés a húgyvérűség állapota áll elő. Nos, a húgyantit egyharmada a veritékkel ürül ki szervezetünkbelől. Ezért nevezik egyesek a bőrt a test harmadik veséjének. Kolerás beteg arcáról szinte le lehet seperi a húgyantit-kristályokat, melyek az elpárolgó izzadság után maradtak ott. Egyes pompás szimattal rendelkező orvosok azt állítják, hogy a fertőző beteg szagáról meg tudják mondani a körismét. Persze, ilyen született orvostehetség nem minden bokorban terem. Egy híres liposai kartársunkról mesélik, hogy a betakart, alvó kis beteghez csak közelhajolt s az izzadság szagáról állapította meg a vörhenyt. Nem is engedte a gyermeket sem kítakarni, sem felbresszteni. E sorok frója ilyen sikerült szag-körismét nem érezte. De tanuja volt annak, mikor egy nagyhírű orvos az izzadságból tifuzoznak tartotta az — aghártyagyulladásos betegét.

Ha a vesék betegnek, akkor az orvos izzasztószerrekehez nyúl. A veritékmirigyekkel tehermentesíti a vesét. A né-

pi gyógyászatban is nagy szerepet játszanak az izzasztók. A hársfa- és bodzavirágból főzött teák s idetartoznak. A fodormenta és szikú is kedveltek. Mindegyikben van valamilyen illóolaj. Sokan ennek tulajdonítják az izzasztó hatást. Kiderült azonban, hogy nem az illó olajok izzasztanak, hanem a teaffzet, vagyis a sok jó meleg víz. Komoly esetben tehát nem bízhatjuk e híres háziszerekre magunkat, hanem más izzasztókra (és főleg más orvosokra) kell támaszkodnunk. Magának az izzasztásnak jó hatását azonban nem lehet kétegebevonni.

A veritékben lévő tejsav miatt az izzadó ember bőrén elpusztulnak a fertőző csirák és bizonyos bőrbajokat okozó gombák. Így az izzadság valóságos védőpalásttal vonja be a fáradságos munkával s arcának veritékével dolgozó bőrt. Varázsköpeny az izzadság a bőrön. A szembeöregéről korántsem állíthatunk ilyesmit. Ezért itéljük el főleg azt az eszeveszett háborúelőtti női divatot, mely kihuzzalta a szemöldök szőrzetét s engedte a homlokról bőven folyó izzadságot egyenesen a szemgolyóra. Táncközben vizeletszerű folyadékkal mosogattatta a lélek tükrét. Amilyen kifiamodott izlésre vallott az akkori divat, olyan egészséges a mostani. Nehéz testi munka a közösség érdekében.

kiosztandó nádtermelési munkák elvégzésére. Állandó gazdasági kűszletet jelentenek s míg a munkaközösségek az IPOK útján munkát nem kapnak, vagy azt már elvégezte, tagjaik szabádon folytathatják egyéb önvédelmi, köz- vagy polgári munkájukat.

— A munkák lebonyolításához szükséges anyagai és pénze a munkamegrendelő minden késedelem nélkül az IPOK útján bocsátja a munkaközösség rendelkezésére.

— Azok az iparosok, akik a munkaközösségbe nem lépnek be és így magukat kivonják hazafias kötelességük teljesítése alól, nem részesülhetnek a munkaközösségi tagok részére nyújtott kedvezményekben mint ipari öntállóságuk magatartása, a vállalati szerződés alapján biztosított magasabb munkabérek és rezszi, mentesség a munkaszolgálatra való behívás alól, stb.) Az ipartestületi munkaközösségbe nem lépő iparosok, valamint alkalmazottaik, mint munkások hívhatók be hadiüzemekbe minimális órabérrrel.

Mégegyszer a kenyér szállításról

— Hozzájárulás —

Válaszolva f. hó 15-én b. lapjukban megjelent, a kenyérellátással foglalkozó cikkekre, bátor vagyok a magam részéről a többi fűszeres társaim nevében is hozzájárulni.

Már több mint egy éve, hogy a pékek nem akarnak a fűszereknél kenyéret szállítani. Én, aki a pékek gyűlésén a fűszereket részéről több esetben a megfigyelő szerepet töltöttem be, határozottan állítom, hogy a pékek, ha a közelítés közben nem szólt volna már előzőleg is, nem szállítottak volna a fűszereknél kenyéret. Persze most alapos indokolással éppen azt a fórumot befolyásolták, amelyik eddig elletne volt a pékek eme kérdésnek. Egy más között már olyan megállapodás volt hónapokkal ezelőtt a pékekkel, hogy 500 pengő büntetést fizet az a pék, aki a kereskedőknek kenyéret meg szállítani. A pékek jobbérzésű és nagyobb rétege ma is szívesen szállítaná a kenyéret, mert hisz kocsija, lova és embere egy is megvan, tehát azok tétlenül állanak. Azzal érvelnek még a pékek, hogy emberhiányuk van. Ez lehet, hogy fennáll, de a kocsihiány nem áll fenn. Emberepórlásról ez se lehet ilyen megoldásnál, mert hisz 360 kiskereskedőnek kell külön-külön a kenyéret elszállítására embert beállítani. A külső kereskedők napi 100—120 kg. kenyéret nagy távolságra csak táblakocsin szállíthatnak és ez 10—12 pengőbe kerül és az összes kenyéren 3 pengőt szabad keresnie. Természetesen ez a kiskereskedőnek havi 200—250 pengő ráfizetést jelent és egészségi szempontból is nagyon kifogásolható a trágyaherdő kocsiokon való kenyérszállítás. Kérjük Szerkeztő ur hasznának oda, hogy ez az áldatlan ügy végre megoldást nyerjen.

Hazafias tisztelettel:

Pasaly László.

A kisiparosok munkaközösségbe tömörülnék

Budapestről jelentik: Kovalóczy Rezső, az IPOK igazgató nyilatkozott a kézművesiparosok háborús foglalkoztatásáról és az ebben az ügyben folytatott tárgyalásairól. A kézművesipar is ki akarja venni a maga részét a termelésből s ennek érdekében minden áldozatra hajlandó.

— E rendkívül jelentős feladat megoldásánál az IPOK törekvése oda irányul, hogy az önálló iparosokat ne hívják be mint munkásokat hadiüzemekbe önvédelmi munkára, hanem, hogy ipartestületi munkaközösségekbe tömörülve önállóságukat megtartva műhelyeikkel, szerszámaikkal együtt mint önálló iparosok tisztas keresetet biztosító szerződés alapján vállalják és végezzék a reájuk váró fontos

haditermelési munkákat és teljesítsék hazafias kötelességüket.

— Hogy ezt lehetővé tegyék — mondotta — és a kézművesipar hatalmas termelőképesége kellően érvényesülhessen, annak elengedhetetlen előfeltétele az iparosság gazdasági szervezottsége, fegyelmezettsége és felelősségteljes tömörülése. Ennek a céltudatos gazdasági és szakmai szervezkedésnek a háborút követő átmenetigazdaság idején és a béketermelésben is rendkívül nagy jelentősége lesz.

— Az iparügyi miniszter megbízta központunkat, hogy az ipartestületi kötelékbe tartozó iparosokat munkaközösségekben szervezze, ezeknek jó viszonyait szabályozza és működését irányítsa, valamint ellenőrizze.

A miniszter megbízása és felhatalmazása alapján

a Központ felhívta az összes vidéki ipartestületeket, hogy a kötelékükbe tartozó iparosok munkaközösségeit a legsürgősebben állítsák fel egyelőre az alább felsorolt szakmákban és sorrendben:

- lakatos-, vas- és fémipar (épület-, gépműlakatos, stb.)
- szerszám iparosok (rádióműszerész-, villany-, gáz-, cső-, vízvezeték-szerelő, bádgosos, stb.)
- építőipar (építő-, kőműves-, kőfaragómesterek és iparosok.)
- ács- és tetőfedőipar.
- járműgyártó- és autójavítóipar.

Az itt felsorolt szakmákhoz tartozó ipartestületi tagok munkaközösségekben tömörülnek tekintet nélkül arra, hogy az esetleg működő ipartestületi szakosztálynak tagja-e vagy sem. Zsidó iparos nem lehet munkaközösségi tag.

— A munkaközösség fő célja, hogy az iparosok önállóságukat megtartva dolgozhassanak vállalati szerződés

alapján a haditermelés (bombakár-helyreállítás) érdekében.

— Az ipartársulat (társulat) szakmai munkaközösségbe az első felosztásra önkénti belépő iparosok mentesülnek attól, hogy őket önvédelmi munkajeggyel hadimunkára hívják be és munkásaik is az üzemhez lesznek rögzítve, tehát más hadiüzembe szintén nem hívatók be.

— Az önkéntes belépés alapján megalakuló ipartestületi (társulati), szakmai munkaközösségek, alkalmi egyesülések a részükre a Központtól

MAGYAR ERŐ

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér

Kapható a MAGYAR LAPOK arusaiban

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZELÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 5.20 P.
 3 óra 15.— P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Segítsünk egy árva leánynak

Bármikor fordultunk olvasóink könyvrületes szívéhez adományért, mindig kitárult ez a szív. A mai nehéz időkben, tudjuk, hogy sok baj szakad az emberek nyakába, de a bajban mégjobban kinyílik a szívünk, mert saját szenvedésünk is megtanít bennünket a mások iránti könyörületre. Ezért bátorkodunk most is kéréssel olvasóinknál kopogtatni egy árva leány megsegítésére. A kis árva most meg övönöképzőbe és hegedűt kellene vennie, hogy tanulhasson s egykor a magyar dalra oktassa a magyar gyermekeket. Arra kérjük olvasóinkat, ha valakinek volna használaton kívül hegedűje, s már nem akar rajta többet játszani, ajándékozza oda az árva leánynak. Magyar ügyet szolgálunk ezáltal.

Az apa kezébe van letéve a család sorsa! Ő a kereső, ő a családfenntartó, ővé a feladat, a családról gondoskodni — de nemcsak az életben, halála után is. Ennek egyedüli lehetősége az ÉLETBIZTOSÍTÁS, amely még a siron túl is a család fő gondoskodását jelképezi. A 85 éves legrégebb magyar biztosító az Első Magyar Általános Biztosító Társaság helybeli Szent-László-tér 2. főgyűnkörsége tájékoztatást nyújt Önnek az összes biztosítási módokról.

Uj rend a táviratok kézbesítésénél. A MTI jelenti: A kereskedelmi miniszter a belföldi forgalomban a táviratoknak sürgős kikötéssel való feladását ideiglenesen megszüntette. Megengedte egyúttal, hogy a táviratok távbeszélőn való kézbesítésének megkönnyítése céljából a Budapestre szóló táviratok feladói a teljes cím — név, utca, házszám és rendeltetési hely — előtt a címzett esetleges távbeszélőszámát díjtalanul tüntethesse fel. Budapestben és azokon a helyeken, ahol az szükségesnek mutatkozik, a reggel 6 órától 14 óráig beérkezett magántáviratokat naponként kétszer, délelőtt és délután táviratkezelés útján, a 14 órától másnap reggel 6 óráig beérkezett magántáviratokat pedig a reggel kiinduló levélkezelés útján kézbesítik.

Mendelényi László az új koronaügyész. A hivatalos lap mai száma közli az igazságügyminiszteriumi kinevezéseket. A Kormányzó Ur az igazságügyminiszter előterjesztésére többek között dr. Mendelényi László pesvidéki királyi törvényszéki elnököt koronaügyésszé, dr. Zehery János kuriai bírót kuriai tanácselnökké és dr. Piacsek István ügyészt a komáromi királyi ügyészség elnökévé nevezte ki.

A MAV igazgatósága ez év október hó 15-ig meghosszabbította a közszolgálati alkalmazottak gyermekei részére a nyári évnegyedre rendszeresített arcképes igazolványok érvényességét.

Ünnepélyes rekviziet mondatott a Vontakésérők Országos Egyesülete a biatorbágyi és a terrorbombázások vasutas hősi halottaiért, a Thököly-utí domonkosrendi plébániatemplomban.

A BOMBAKÁROSULTAKÉRT La manesz Attila nyomdász 20 pengőt adott a bombakárosultak javára.

Továbbra is szünetel a postacsomagforgalom. A MTI jelenti: A postavezérgazgatóság közli, hogy az ország egész területén a postacsomagforgalom újabb intézkedésig továbbra is szünetel. Kivételek a katonai és polgári hatóságok, valamint a Magyar Nemzeti Bank hivatalos csomagjai, a hadiüzemek igen fontos ügynben váltott csomagjai, amelyeknél a küldés sürgösségét a hadiüzemi parancsnok hivatalos bélyegzője igazolja, végül a gyógyszer és élesztőt tartalmazó csomagok, amelyeket a postahivatalok a szünetelés ideje alatt akadálytalanul felvesznek.

LEVENTE PARANCSONKSÁG FELHÍVÁSA. Felhívatnak azok az 1923. 24. 25. 26. évfolyambeli leventék, akik még nem tettek eleget katonai kötelezettségeiknek, jelentkezzenek azonnal a járási levente parancsnokságon. Ellenkező esetben csendőri-karhatalommal lesznek elővezetve.

Négy új egyetemi rendkívüli tanár. A Kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Szüle Dénes kórházi főorvos, egyetemi magántanárnak, dr. Czeyda-Pommersheim Ferenc székesfővárosi központi főorvos, egyetemi magántanárnak, továbbá az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Ruber József ítélőtáblai bíró egyetemi magántanárnak és dr. Bálint Sándor szegedi tanítóképzőintézet tanár, egyetemi magántanárnak az egyetemi rendkívüli tanári címet adományozta.

Megszüntették Budapestben a zsidók szabad mozgását korlátozó intézkedések átmeneti szigorítását. A MTI jelenti: A m. kir. államrendőrség budapesti főkapitánya a belügyminiszter utasítására a zsidók szabad mozgását korlátozó intézkedések átmeneti szigorítását — amelyet hetekkel ezelőtt a zsidók jogszabályokat sértő és kifogásolt magatartása tett szükségessé — megszüntette, s így ismét a régi rend lép életbe. Ezek szerint tehát a zsidók 11 és 17 óra között tartózkodhatnak az utcán és a részükre engedélyezett egyéb nyilvános helyeken.

Háztulajdonosok figyelmébe! A Szövetség irodáját Széchenyi-tér 1. szám alá helyezte át, 1. emelet, Dr. Mucsi Imre ügyvéd irodájába.

Uteai világitást kérnek a volt gettó területére

(Nagyvárad.) A volt gettó területével kapcsolatosan két igen fontos halasztást nem tűrő teendő merült fel:

Az egyik a zsidó által felhalmozott balkáni méreteket öltő szemétdombok eltakarítása volt. Most, átmenetben a volt gettó területén, nap-nap után tanúi vagyunk a felhalmozott szemét elégetésének. Sajnos, azt kell tapasztalnunk, hogy ez sem történik a kellő gondossággal, mert amikor ma este végigmentünk az utcán, még füstölő és izzó zsaratnokokat látunk, amelyeknek eloltásáról senkinek gondoskodik. A hatóságnak szigorúbban kellene ellenőrizni a rendelet végrehajtását.

A másik igen fontos kérdés már nem egészségügyi, hanem közbiztonsági érdekek szempontjából lenne előbb megoldandó. Két hónapja ugyanis, hogy a zsidókat a gettó területéről kitelepítették s az is köztudomású, hogy az elzárt területen annak idején kikapcsolták a villanyt. A helyzet azonban mindmáig semmit sem változott. A zsidók elmentek s a keresztények, akik azon a területen laknak, még ma is vaksötétben kénytelenek végigbotorkálni este nyolc óra után azoknak a jónak igazán nem jellemezhető járdákon, amelyek ezt a városrészt jellemzik.

Kihúzták a hatszázezer pengős főnyereményt. Az osztálysorsjáték húzásának főbb eredményei: 600.000 + 500 pengőt nyert: 42841, 100 ezer pengőt nyert: 76791 50 ezer pengőt nyert: 91441, 10 ezer pengőt nyert: 85830, 4000 pengőt nyert: 71519, 2000 pengőt nyert: 90562, 1000 pengőt nyert: 23330.

Ki tud róla? Török Sándorné sz. Péter Anna augusztus hó 20-án eltávozott Nagyváradról Csikszeredára, mert a leánya Vezenyi Gyuláné csikszeredai lakos beteg volt. Eltávozása óta nem adott életjelt magáról. Török Sándor, az eltávozott asszony férje kéri azokat, akik valamit tudnak feleségéről, jelentsék a Magyar Lapok szerkesztőségében.

A HÁBORUS SEBÉSZET. Érdekes előadást tartott a háboús sebészetről dr. Guleke Nicolai a jénai ortopédsebészeti klinika igazgatója. Szerinte régebben könnyebb volt a sebeket gyógyítani, mert a régi fegyverek csak sima sebeket okoztak, míg a modern fegyverek által okozott sebek komplikáltak. A gyulladásoos sebeket ma is úgy gyógyítják, mint régen. Az altatást már 1846-ban ismerték. A sebészetet eleinte szerzetesek gyakorolták, akitől lassan a borbélyok vették át a működést. — Nagy Frigyes alatt már sebésziskolát alapítottak. Híres német sebészek az ő idejében: Schmukker, Billguer, Theden. Később Stromeyer, Bergmann, Bier, az acélszak, Sauerbruch a tökéletes művegtagok feltalálója. Lexre, a plaztika atyja. A német sebészet működésére az első világháborúban jellemző, hogy a sebesültek 81 százaléka felgyógyult s ezek kétharmada frontezolgalatra ismét alkalmas lett. Minden német sebésznek szent kötelessége tehát a sebesült bajtársak meggyógyítása.

Érdekes javítási javaslatok Németországban. MNK.) Észak-nyugatnémet államok alkalmazottainak köréből 1943. októbertől kb. 11 ezer olyan javaslat érkezett be, mely az üzemi eljárások javítását célozza. Ezek közül 5.600. tehát több mint fele, használhatónak bizonyult. Egyik nyugatnémet kerületben az alkalmazottak mintegy 15 százaléka nyújtott be javaslatot s ezek 60 százaléka használható volt. A javaslatoknál 220 ezer munkaórát, 172 ezer kg anyagot, 42 ezer kilowatt elektromos áramot, 2.500 köbméter gázt takarítottak meg.

Kovács Sándorné

Ritók Zsigmond-utca 22. alól átköltözött Sal Ferenc-ut. 12. emelet, ahol a n. é. hölgyközség rendelkezésére áll, a legjobb egészségi háskötők, modern csipőszorítók, melltartók és fűzők rendelésre, csakis valódi jó anyagból készülnek.

Serédi Jusztinán bitoros hercegprímás — mint a Magyar Kurir esztergomi tudósítója jelenti — új szabályzatot állapított meg a szentmise díjakra és egyéb egyházi taxákra. Így az anyakönyvi kivonatért 5, anyakönyvi bizonylatért 3, családi értesítőért tételként 3, hirdetési bizonylatért 3 pengő kell fizetni. Külön szabályozza a rendelet a felmentési díjakat, a szentmise alapítványokat, valamint a házassági perek díjait.

Csatlós tábornokot saját emberei tartóztatták le. A cseh sajtó posztonyi jelentésében arról számol be, hogy a szlovák fővárosban teljesen normális élet uralkodik és semmi jel sem mutatja már, hogy Szlovákia egy Moszkva zsoldjában álló áruló klikk miatt súlyos megrázkódtatáson ment át. A harci területéről érkező összes hírek arra mutatnak, hogy a felkelők között teljes kaosz uralkodik. Az árulók hazug propagandája hiába igyekszik a tényleges helyzetet és a felkelők széthullását leplezni. A szlovák lakosság magatartását a legjobban az mutatja, hogy a lakosság mindenütt tetterősen támogatja a német kötelekeket. A szlovák kormány kérésére bevonult német egységeket a lakosság mindenütt lelkesen fogadja. A kommunista felkelők egymásközötti viszály elérte tetőpontját. Csatlós volt szlovák tábornokot, a felkelők egyik vezérét, saját emberei letartóztatták letartóztatásának oka eddig ismeretlen.

Sinicuich növény nedvéből készült és Mexikóban felfedezett kábitószernék az a tulajdonsága, hogy felidéri a rég elmúlt idöket. A kábitószert élvezője átéli és viszontlátja a kora ifjúságában történt eseményeket. (KKK)

FELHÍVÁS. A vas- és fémipari szakosztály lakatos és bádgos csoportja felhívja tagjai figyelmét, hogy karbid-utalványukat f. hó 21-től kezdve 5 napon belül vegyék át, annál is inkább, mert az utalványok 8 napig érvényesek és ezen idő lejártá után arra anyagot ki nem szolgálhat a kereskedő. Elnökség.

NYILVÁNOS ÁRVERÉS A RENDŐRSÉGEN.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. rendőrség nagyvárad kapitányaságához beszoigáltatott és a tárgnyilványtartás 377/1944. sz. a kezel 3 darab fekete kávéházi asztal, 5 db fekete szék, 10 dr festetlen szék, 1 db villanylámpa, 1 db üveg vizeskanósó, 3 db vizespohár, 1 db fali fogas, 1 db ruhaakasztó, 1 db tapper, 1 db festékpárna és db tollszár 1944. évi október hó 5-én d. e. 11 órakor a rendőrkapitányaság alagsorában megtartott nyilvános árverésen a legtöbb igérőnek fog eladatni.

Nagyvárad, 1944 szeptember 17.

A kapitányaság vezetője h.
 Súlyh s. k.,
 m. kir. rendőrtanácsos.

Gyermekköcsit
gyáriáron vehet, nagy választék a
„STANDARD“
gyermekköcsigyárban
Ullmannpálya. — hársó bejárat
Dr. Várady Zsigmond u. 5

ISKOLAI HIREK

A Baross Gábor kereskedelmi középiskola felhívja mindazon növendékeit, akik a beiratáskor okmányait itt hagyták, hogy okmányaik átvétele végett sürgősen jelentkezzenek az igazgatói irodában hétköznapokon délután 4-6-ig.

A premontrei gimnázium igazgatósága közli, hogy az ünnepélyes Veni Sanctet 1944 október elsején reggel félnyolc óra körül tartják a rendi templomban. Ezen minden beírt és bejárásra jelentkezett tanuló köteles résztvenni. Mire után tanévnyitás a diszteremben, a szülők és tanulók felvilágosítása. Tanítás kezdete október 2-án délután 2 órakor. A rendházi óvóhely a tanítás tartamára kizárólag a tanulók és tanáraik részére fenntartva. Könyveit minden tanuló a tanévnyitáshoz szerezze be. Lecke-beszámoló és levételező foglalkoztatás a jelzett időben. Igazgatói iroda.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 24.
Budapest I.

- 7.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.50 Hírek.
- 9.00 Magyar egyházi zene.
- 10.00 Református istentisztelet a Kálvintéri templomból.
- 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból.
- 12.15 A Székesfővárosi zenekar hangversenyének közvetítése.
- 12.55 Hosszu Zoltán székely népdalokat mond el.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.45 Roosz Emil szaloneygyűtése.
- 16.10 Szombathy Viktor elbeszélése.
- 16.25 Magyar zeneszerzők félórása.
- 17.00 Oda van a virágos nyár...
- 18.00 Sárdy János énekel.
- 18.40 Három lemez — három siker.
- 18.50 A rádió hangversenydobogóján.
- 19.50 Láncezy Margit verseket mond.
- 20.20 Éterpárba.
- 21.35 A tanácsos ur előszobájában. Vigihet.
- 22.20 Esti muzsika.
- 23.00 Valakinek muzsikálnak.

Szolgáltatásos gyógyszertárak:

IV. CSOPORT:

GRANÁT-ALMA gyógyszertár, Rákóczi-út 27. tel. 14-84.

vácás Bándor Gr. Teleki-utca 42.

HUNGARIA gyógyszertár, Mussolini tér 8. tel. 15-28.

ORANGYAL gyógyszertár, tel. Tószigmondovics és Martinovics, tel. 16-32. Teleki-utca 2.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.

Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készít.

Nagymennyiségű elrejtett gyufát foglaltak le a hatóságok Budanesten

Budapesten a hatóságok meglepetés-szerű vizsgálatokat tartottak egyes dohánytözsdekben. szatócs- és fűszerüzletekben s a vizsgálatok eredményeként árulvona miatt eljárás indult Korponai Lajosné. Palinkás Józsefné szatócsok. Bödör Anna. Boné Lajos dohánytözsdei alkalmazottak Búki Lajos szatócs. Karsai Zsuzsanna. Kocur Margit. Bárány Irma és Terecki Miksáné dohánytözsdei alkalmazottak. valamint özv. Székely Kálmánné dohánytözsde-tulajdonos ellen, akáknél nagymennyiségű gyufát találtak. A gyufát lefoglalták.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

„A fülemile“ szombaton, vasárnap délután és este

— Figyelem! A délutáni előadások negyed 3 órakor, az esti előadások 5 órakor kezdődnek.

— Az Erdészleány című nagyoperett szombaton délután negyed 3 órakor olcsó helyárral kerül színre Nagy Gizivel a címszerepben.

— Szombaton este 5 órakor, vasárnap délután egy negyed 3 órakor és 5 órakor a nagyszerű A fülemile című zenésvígjáték újdonság kerül színre. Gyönyörű kiállítás. Fülbemászó muzsika. Sok-sok humor és vidámság. Főszereplők: Havady-Nagy Ilona, Hamvay Lucy, Patáky Erzsébet, Borsos Mária, Kozák László, Szabó Ernő, Barsy Béla, Halasi Gyula, Kiss István és Mikos Béla.

— Népművelési előadás keretében hétfőn 5 órai kezdettel az Erdészleány c. nagyoperett filléres helyárral kerül

színre. Jegyek a színházi pénztárnál válthatók.

— A pénz nem boldogít vigjáték újdonság kedden és szerdán 5 órakor ismét a színház műsorán van, Havady Nagy Ilona, felléptével.

— Csütörtöktől minden este 5 órakor: Cigánygrófné operett.

Műsor:

Szombaton d. u. fél 3 órakor: Erdészleány.

Szombaton este fél 6 órakor: A fülemile.

Vasárnap d. u. fél 3 órakor: A fülemile.

Vasárnap este fél 6 órakor: A fülemile.

Hétfőn fél 6 órakor: Erdészleány.
Kedden este fél 6 órakor: A pénz nem boldogít.

SPORT

A NAC—UAC mérkőzés is elmarad

Helyette NAC—MÁV Törekvést rendeznek

Mint már ismeretes, a MLSz csütörtöki tanácsulása a nehéz közlekedési viszonyokra való tekintettel felfoszlatta az NB I-osztályt s a csapatokat Körzeti Bajnokságokba osztotta be. Ennek következtében a vasárnapi NAC—UAC-mérkőzés is elmarad. A zöldfehérek vezetősége azonban nem maradt tétlenül s nyomban akcióból lépett, hogy az üresen maradt vasárnapra megfelelő mérkőzést kössön le. A helyi társegyesületekkel vették fel a kapcsolatot és sikerült is megoldást találni: a bajnokcsapat vasárnap délután 4 órai kezdettel a Törekvés—

Mév egyessel vív berrárságos esatát.

A mérkőzés igen izgalmasnak és nagykiüzdelműnek ígérkezik. A két KB csapat jelentős erősítéssel indult az idei bajnokságban és ennek megfelelően szép eredményeket is értek el. Ha már most szerencsés kézzel válogatják össze a két csapatból a NAC elleni vegyest, akkor jelentős erő is fog a képviselni. A bajnokcsapat debreceni jó szereplésével felelő ívelő formát mutat és így minden jel arra mutat, hogy mindkét csapat nagy és komoly harcot fog vívni a jó eredményért.

NAC Öregek—NAC Fiatalok 8:6 (4:1)

Nagyvárada. A NAC csapatát nem zavarta az MLSz tanácsának NB I felosztató határozata, tegnap délután is épp olyan szorgalommal edzett, mint a régi jó világban. Ez alkalommal kétkapus játék volt soron és nagy kedvvel és lelkesedéssel hajszolták a fiúk a labdát.

A tegnapi kétkapus edzésnek visszavágó jellege is volt. Az „Öregek“ játszottak a „Fiatalok“ ellen, s amennyiben egy előbbi ugyanilyen erőpróban a Fiatalok vitték el a bábért, a visszavágás nagy harcot hozott és az „Öregek“ fölényes győzelmével végződött.

A két hetes csapat így állt fel:

Öregek: Mózes, Mészáros, Juhász, Kovács I, Vécsei, Sárvári, Bodola.

Fiatalok: Csapó, Bodó, Szegedi, Lóránt, Perényi, Barna, Ónodi.

Kezdesnél nyomban az Öregek lendültek támadásba és már az első percekben kitűnt, hogy nagy visszavágás lesz. Dudus és Sárvári Feri felváltva ontották a gólokat és már 3:0-ra vezettek, amikor Sárvári mint csapatkapitány elrendelte, hogy a Fiatalokat is szóhoz kell egy kiesít juttatni. Így aztán a félidő 6:2 arányú tisztes eredménnyel végződött.

APRÓHIRDETESEK

Adós-vétel

Eladó jutányos áron egy mély gyermekköcsi. Teglavető-utca 71. 95b

Zománczott vendéglői pecsenyesütő eladó. Bondárné, Tleki-u. 9. 37

Eladó 1200 darab jutazsák, 120 faj aranyul, teljesen új ketreccel és 10 mázsa avas dióból, báró Gerliczy Iroda (Tölkársága, Horthy Miklós-út 30. 39

Eladó 3 szobás összkomfortos ház a zöldkertben, azonnal beköltözhető. Értekezni Tatayné, Szilágyi-utca 12. 53

Tizmalacos anyakoca, elsőosztályú tenyészállat eladó. Mezey Mihály-utca 9. 50

Eladó egy jókarban levő asztaltűzhely. Dankó Pista-u. 27. 49

Allást nyec

Alkalmi munkások felvételük: kőműves, ács, villanyszerelő, bádogos, nap-számos és földmunkások. Jelentkezni: volt Régnér és Weiss textilgyárban, Arpad vezér-út 82, délután 2 órakor. 40

Házmesterpár azonnalra felvétetik. Csáky-u. 17, Oláry. 48

Üzletvezetőt, szakképzett fűszerest fiók üzletünk vezetésére 2000 P óvadékkal felvesszünk Hangya iroda, Szilágyi Dezső-u. 3. 47

Gépirásban jártas komoly irodista kisasszony azonnal felvétetik. Nemzeti könyvkereskedés, Rákóczi-út 11. 46

Utcasépréhez állandó munkára nőket is felvesszünk. Jelentkezni Kaszárnya-tér 17. Köztisztasági üzem. 45

Kiszolgálóeleány, mindenes konyhaleány és burgonyatisztító azonnalra felvétetik. Terebessy-étterem, Szent László-tér 12. 44

Hadirokkant ejjelőrt mieelőbbi belépésre keresünk. Mátyás király-út 60. 42

Allást keces

Mestervizsgázott fényképészno üzletvezetését vállalná. Dr. Moskovits József-utca 12. Halászné. 43

Perfekt gyors- és gépirónó állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 8

Hülönléle

Kertesház 4 szoba, konyha, fürdőszoba, esetleg butorral kiadó. Cim a kiadóban. 32

Lakótársul fogadnék tisztviselőt esetleg nyugdíjast, fürdőszobás, kétszobás butorozott lakásban. Cim a kiadóban. 55

Gyümölcs és szeszfőző órával ellátott modern készülékek jog nélkül átveszek. Cim Pável-u. 18. Házfelügyelőnél. 51

Elveszett

Elveszett szerda este az Attila-utcától a mútüg szemüveg. Becsületes megtalálót kérem adja be Attila-u. 34. alá. 33

Elveszett 5 darab kotta Szilágyi Dezső-utca 19-d ház előtt. A megtaláló jutalom ellenében hozza Mokoshoz, gróf Csáky-utca 15. 52

Lakás

3 szobás magánlakás elsejére kiadó. — Vörösmarty-u. 49., délután 2-4-ig. 54

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMPA R. T.

Dr. PAAL Arpad
főszerkesztő

Dr. VITÁG Jeromos
a Szent László-Nyomda R. T.
igazgatója

Készült a Szent László nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám